

Jaarrekening 2021 op Hoofdpijnen

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
1. Bestuurlijke samenvatting	6
2. Financiële samenvatting	15
3. Jaarrekening 2021 in één oogopslag	26
Bijlage - begrippen en afkortingen	27

Voorwoord

Met deze Jaarrekening op hoofdlijnen leggen we als college verantwoording af over het gevoerde beleid. En over de resultaten die we in 2021 hebben behaald. Deze jaarrekening is natuurlijk allereerst bedoeld voor de gemeenteraad, als controlerend orgaan. Daarnaast is het ook een instrument om onze inwoners en andere belangstellenden te informeren over wat de gemeente het afgelopen jaar heeft bereikt.

In dit verslag blikken we in de bestuurssamenvatting in vogelvlucht terug op de belangrijkste resultaten van 2021. Vervolgens beschrijven we de financiële resultaten. Deze financiële resultaten hebben wij samengevat in het overzicht 'Jaarrekening 2021 in één oogopslag'. Voor de leesbaarheid hebben we begrippen en afkortingen toegelicht en opgenomen in een aparte bijlage. Die lijst vindt u achteraan in dit document.

1. Bestuurlijke samenvatting

Samen Kansrijk

Het jaar 2021 stond voor een groot deel in het teken van de coronacrisis. We hebben de beschikbare middelen steeds ingezet op de behoeften en knelpunten van onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen en verenigingen. De gevolgen van deze crisis zijn groot. Ook voor Sittard-Geleen. Kracht is nodig om te herstellen en sterker te worden dan voorheen. Samen zijn en maken we een veerkrachtig Sittard-Geleen.

Dat laten we zien in de Toekomstvisie 2030. Opgesteld vanuit de samenleving. In de Toekomstvisie 2030 gaat het om (sociale) veerkracht van de inwoners. Om (economische) veerkracht van grote en kleine bedrijven en ondernemers en om (ecologische) veerkracht voor het behoud en versterken van onze natuur. We realiseren dit alleen door samen te werken en door het opzetten van sterke netwerken (institutionele veerkracht).

Samenwerken

We kunnen het als gemeente niet alleen. Waar we samenwerken, met wie we samenwerken en waaraan we samenwerken. Met de Toekomstvisie 2030 als kompas, bouwen we samen aan onze stad.

De huisvesting van de gemeente is verouderd. In 2021 is besloten niet meer te investeren in de huidige gebouwen, maar in te zetten op de een viertal huisvestingsprojecten:

1. Representatiefunctie gemeente Huis aan de Markt (waaronder raadszaal)
2. Bestuurlijke en ambtelijke huisvesting in Geleen
3. Huisvesting Vidar
4. Huisvesting Wijkbeheer

Bij het realiseren van de huisvesting wordt de samenleving actief betrokken. Bijvoorbeeld de pop-up expo over het ontwerp van het Huis aan de Markt. Vele honderden inwoners hebben deze bezocht en in totaal hebben ruim 1.100 bezoekers gereageerd op het ontwerp. De reacties zijn meegenomen in de hernieuwde aanbesteding.

Samenwerken doen we zeker als het gaat over Veiligheid. Onder andere in de Veiligheidsregio Zuid-Limburg, met partijen als Chemelot en externe partners als politie en brandweer. Op het gebied van crisisbeheersing en evenementenveiligheid. Onze inwoners leverden in 2021 een actieve en essentiële bijdrage in de aanpak van sociale onveiligheid. Via Whatsappgroepen en buurtpreventieteams en als buurtbemiddelaar verbeteren inwoners de veiligheidsbeleving in de buurt. Wij ondersteunen deze vorm van inwonersparticipatie.

In de zorg- en veiligheidsketen is samenwerken essentieel. In 2021 is het wijkgericht werken (een integrale aanpak van het sociaal domein, leefbaarheid en veiligheid) voortgezet. Dit doen we regionaal binnen de Westelijke Mijnstreek en waar mogelijk op Zuid-Limburgse schaal. De versteviging van de samenwerking tussen de Zuid-Limburgse Zorg & Veiligheidshuizen,

‘aankpak kwetsbare personen met verward gedrag’ en de nazorg voor ex-gedetineerden zijn hier voorbeelden van.

Om een aantrekkelijke gemeente te zijn voor jongeren is het van belang ze structureel te betrekken bij het maken van beleid. Dit is gebeurd bij de totstandkoming van de Toekomstvisie 2030 met “Veer zeen JONGK” en de “Breakfastclub”. Zij spelen een rol bij de ontwikkelpaden, waar ze een gewaardeerde inbreng hebben.

Concreet met elkaar aan de slag, samen voor onze stad. Raadsbreed is deelgenomen aan een werkconferentie voor de Kaderbrief. Een - geslaagd - experiment om de raad eerder bij het begrotingsproces te betrekken. Een experiment dat smaakte naar meer. Direct na de zomer hebben we hier samen een vervolg aan gegeven. Vier weken voor het uitleveren van de begroting was er al een inkijk in het begrotingsbeeld. Zowel op de autonome ontwikkelingen als voorgenomen beleidskeuzes van het college. En kon de raad zelf aan de knoppen van de lokale lasten draaien

Niet alleen samenwerken, maar ook samen werken.

Nog niet eerder was de krapte op de arbeidsmarkt zo groot als in 2021. Een groot probleem voor alle werkgevers, maar vooral voor het MKB. Iedereen die een bijdrage kan leveren op de arbeidsmarkt is nodig om de toenemende vraag naar personeel op te vangen. De krapte op de arbeidsmarkt zien wij ook terug in de uitvoering van onze eigen werkzaamheden. Op het gebied van de openbare ruimte, groenvoorziening en projectmanagement is het gebrek aan vakmensen substantieel.

Het moet makkelijker worden voor mensen om (met behulp van scholing) stappen te zetten op de arbeidsmarkt. Van opleiding naar werk, van werk naar werk, van sector naar sector en van (dreigende) werkeloosheid naar werk. In 2021 ondersteunden we mensen die dat nodig hadden om weer aan de slag te gaan via het Participatiebedrijf Vidar. Hier staan leren, werken en sociale ontwikkeling centraal. Vidar ontwikkelde zich vorig jaar gestaag naar een volwaardig bedrijf dat deel uitmaakt van een netwerk bedrijven en maatschappelijke instellingen. Niet alleen om bij te dragen aan de ontwikkeling van mensen die moeilijk een baan kunnen vinden.

De ontwikkeling van de doelgroep (een groeiende behoefte aan ondersteuning) en de krapte/kansen op de arbeidsmarkt in bepaalde sectoren vroegen om een extra impuls en verdere versterking van de dienstverlening van Vidar en samenwerking op regionale schaal. Zo zijn er leerwerklijnen gericht op logistiek en catering geopend en de voorbereiding voor de technieklijn is gestart. De deelnemers zetten hier de eerste stappen in de ontwikkeling of in het behoud van werkvaardigheden en behalen certificaten. Daarnaast is in 2021 binnen Vidar een samenwerking ontstaan met een sociaal, lokaal MKB-bedrijf: BAB-medical. Dit heeft geleid tot een productielijn van hoogwaardige mondkapjes.

Vidar Loont BV is opgericht zodat Vidar medewerkers kan detacheren of uitzenden. Op deze manier bieden we werkgevers een laagdrempelige mogelijkheid om kandidaten te laten starten op een werkplek.

Samen sterk

De leefbaarheid in de eigen buurt is belangrijk. Net als een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven. Dat maakt onze stad sterker.

Onze aanpak van de gevolgen van de Coronacrisis was gericht op ondersteuning en versterking. Er zijn maatwerkoplossingen geboden voor inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke instellingen. Door bijvoorbeeld het vervroegd (door)betalen van subsidies aan evenementorganisatoren, het zorgdragen voor de noodopvang voor kinderen van ouders met cruciale beroepen, het niet heffen van reclame- en precariobelasting, de tijdelijke verruiming van terrassen en het inrichten en uitvoeren van het noodzakelijke toezicht in samenwerking met de politie en het informatiepunt Samen Sterk. We hebben niet alleen gekeken naar wat niet kan. Maar door het organiseren van evenementen op kleine schaal en het aangepaste Oktoberfest (Wiesnfest), nadrukkelijk ook gezocht naar mogelijkheden.

Met MKB-ondernemers is gesproken over een herstelplan dat we vanaf 2022 gaan uitvoeren. De centrumgemeenten Heerlen, Maastricht en Sittard-Geleen hebben besloten budget beschikbaar te blijven stellen voor ESZL. Dit ten behoeve van het aanjagen van ontwikkelingen en samenwerking ter versterking van de regionale economie.

Een herstelfonds was er eveneens voor de ondersteuning van de kunst- en cultuursector. Voor het doen van fysieke of digitale aanpassingen door amateurkunstverenigingen en projecten van professionele organisaties en individuele kunstenaars. De evaluatie van De Domijnen is in 2021 vertaald naar een transitieplan. We versterken het culturele landschap zowel inhoudelijk als zichtbaar in de stad. Een eerste tastbaar resultaat betreft de naamswijziging van de schouwburg in het Toon Hermans Theater.

Sportief opgroeien en toekomstbestendige verenigingen. Sport verbindt. Dit doe je samen. Samen met de sportsector hebben we vastgesteld dat het 'landschap' nogal versplinterd is. Te veel (dure) voorzieningen op een relatief klein gebied. We moeten toekomstbestendige accommodaties realiseren, goed verdeeld over de hele gemeente. Met de verenigingen en de sporters zoeken we naar het goede model voor het verhogen van het gebruik van die accommodaties en het leggen van de juiste verbindingen met elkaar.

Het stimuleren van sporten en bewegen in de openbare ruimte is concreet opgepakt in het verlengde van het project Sportpark Glanerbrook. In december 2021 heeft de raad ingestemd met de ambities opgenomen in het concept structuurontwerp voor het landschapsplan van het Burgemeester Damenpark. De inrichting nodigt uit tot bewegen en een gezonde leefstijl.

Het afgelopen jaar hebben we ons gericht op de vernieuwing van onze steden en dorpen. We willen toe naar een duurzamere, klimaat adaptieve, onderscheidende, gezonde en veilige woon-

en leefomgeving. We hebben gewerkt aan het beperken van leegstand door het toepassen van dynamisch voorraadbeheer. Bijzondere aandacht hebben hierbij enkele gebieden gekregen waar we met een gebiedsgerichte aanpak te werk zijn gegaan, zoals de beide stedelijke centra van Sittard en Geleen.

Voor de beide centra is er een ontwikkelpad. In het ontwikkelpad wordt samen met inwoners en stakeholders verdere stappen genomen. De profilering van Sittard Centrum is gericht op cultuurhistorische beleving en ontmoeting met een belangrijke rol voor de vrijetijdseconomie. Het ontwikkelpad Geleen kent een andere profilering meer gericht op werken, diensten, innovatie en circulariteit en winkelen en ontmoeten. Voor de ambtelijke en gemeentelijke huisvesting is besloten om deze te centreren in Geleen centrum (Gemeentehuis en locatie Herenhof). De sloop van de voormalige V&D locatie is gestart. Binnen wordt eerst circulair gesloopt. De retailmeters zijn onherroepelijk uit de markt gehaald. Hier komt het Huis aan de Markt en appartementen.

We hebben het langer parkeren in de centra van Sittard en Geleen gestimuleerd door het instellen van aantrekkelijkere parkeertarieven. Daarnaast is een nieuwe winkeltijdenverordening vastgesteld die overal – met uitzondering van Geleen die dit niet wilden – de mogelijkheid biedt tot een zondagsopening. Er zijn miljoenen geïnvesteerd in de stadscentra. Er komt water in de Oostelijke Schootsvelden en een groene verbindingszone naar de Kollenberg. Binnen het lokale Actieprogramma Vrijetijdseconomie Sittard-Geleen en als deelnemer van het Rivierenpark Maasvallei is ingezet op het vergroten van de dagrecreatie door het recreatief routenetwerk van wandel- en fietspaden te verbeteren. Deze maatregelen hebben als doel de aantrekkingskracht en daarmee positie van onze detailhandel, horeca en stadscentra te versterken.

In 2021 is gestart met het Programma ontwikkellocaties. Het programma heeft als doel om leegstaand gemeentelijk vastgoed waarvan de oorspronkelijke maatschappelijke functie niet meer aan de orde is, een nieuwe functie of bestemming te geven. Concreet gaat het hierbij om oude schoolgebouwen, leegstaande kantoren, voormalige sportlocaties en onaantrekkelijke openbare ruimtes. Het bepalen welke nieuwe functie of bestemming een ontwikkellocatie dient te gaan vervullen vindt plaats op basis van het formuleren van ambities komende uit de Omgevingsvisie of Toekomstvisie 2030 en meer specifieke beleidskaders over wonen, zorg, cultuur en natuur en duurzaamheid. Het formuleren van deze ambities gaat in samenspraak met de omgeving en andere relevante stakeholders.

Geleen-Zuid is sinds vorig jaar als ontwikkelpad in uitvoering. Bij het vormgeven van de transformatieopgaven in deze wijk sluiten wij nauw aan bij het revitaliseringsproces dat wij samen met ZOwonen zijn gestart. In 2021 is voor het pilotgebied Geleen-Zuid de programmatische aanpak verder uitgewerkt binnen het ontwikkelpad Geleen-Zuid. De stuurgroep Geleen-Zuid heeft in haar vergadering van juli 2021 besloten dat er voor de uitwerking van het ambitiedocument 'luuj make Gelaen-Zuid' een eerste vertaling gemaakt moet worden naar het fysieke en sociale programma. Doel is duidelijkheid bieden voor bewoners én duidelijkheid voor de betrokken organisaties die gaan investeren in Geleen-Zuid

Begin vorig jaar is een “Circular Economy Action Plan” (Chemelot Circular Hub) opgesteld. Dit actieplan is een concretere uitwerking van de investeringsagenda en zal regelmatig worden geactualiseerd om aan te blijven sluiten op de maatschappelijke- en marktontwikkelingen. Ook is er gewerkt aan de uitwerking van de plannen en bijbehorend toezicht passend bij de nieuwe fase van de Chemelot Circulaire Hub. De positie en verbinding van de Chemelot Circulaire Hub is versterkt door het doorbouwen aan een breed netwerk van partijen die bezig zijn met de transitie naar een circulaire samenleving. Deze Chemelot Circular Hub kan de eerste circular hub van Europa worden en speelt een belangrijke rol in de duurzaamheidsverandering.

We hebben de lobby richting het rijk geïntensiveerd. Onze begroting staat al geruime tijd, net als bij veel andere gemeenten, onder druk, onder andere door blijvende kostenstijgingen binnen het sociaal domein. Dit gaat ten koste van onze andere taken en daarmee van onze uitvoeringskracht. In onze lobby om meer middelen van het rijk te krijgen, werken we samen met Limburgse gemeenten, het G40-stedennetwerk en de VNG. Zo is onze portefeuillehouder economie pijlervoorzitter economie en werk bij de G40. Hier worden thema's en (impuls)regelingen met betrekking tot het MKB, de binnensteden/winkelgebieden en arbeidsmarkt besproken. Deze lobby heeft geresulteerd in het verkrijgen van een subsidie van € 3,7 mln. voor de verduurzaming van 251 woningen in Geleen-Zuid en het landelijk door het rijk beschikbaar stellen van € 1,3 mld. voor de urgente problematiek binnen met betrekking tot de jeugdzorg. Voor Sittard-Geleen betekende dit een incidenteel extra middelen van ruim € 8 mln. Daarnaast hebben we in 2021 besloten toe te treden tot de Euregio Rijn-Maas Nord. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid om in de toekomst een beroep te doen op kennis en financiële middelen uit de Euregio. We versterken het Oost-West denken door nauwe banden aan te gaan met Belgische en Duitse regiogemeenten. De aantrekkingskracht van de regio staat hoog op de agenda.

Samen toegankelijk

Onze stad moet goed bereikbaar zijn voor elke inwoner, ondernemer, vereniging en instelling. Gastvrijheid, klantgerichtheid en klantgedrevenheid staan centraal.

In 2021 is als onderdeel van de organisatievisie een nieuwe dienstverleningsvisie “de mens centraal” opgesteld. We investeren in de ontwikkeling van medewerkers en zijn aan de slag met de (her)inrichting van processen en systemen. Beiden vanuit het perspectief van de inwoner, ondernemer en maatschappelijke organisatie.

Zo zijn we afgelopen jaar gestart met de intaketafels. Om te voorkomen dat inwoners onnodige acties ondernemen of onnodige kosten maken, onderzoeken wij eerst of initiatieven kansrijk c.q. wenselijk zijn. Dit gebeurt in een ambtelijk vooroverleg. Het overlegteam bestaat uit strategische senior adviseurs die de initiatieven integraal toetsen op vastgestelde visies, kaders en strategische doelen. De initiatiefnemer krijgt de uitkomsten van dit overleg en eventuele vervolgstappen teruggekoppeld. Daarnaast zijn onze professionals in het sociaal domein in 2021 verder geschoold in het toepassen van de ‘omgekeerde toets’. Bij de toegang tot voorzieningen staan de inwoner en zijn vraag centraal. De wet- en regelgeving zetten we

vervolgens in om het beste effect te bereiken. Organisatiebreed is veel aandacht besteed aan schrijftrainingen waarbij eenvoud het uitgangspunt is. Teksten bestaande uit makkelijke woorden die bijna iedereen gebruikt én begrijpt.

Duidelijkheid was belangrijk in de communicatie rondom de Coronacrisis. Meer specifiek gericht op de sectoren die hard zijn getroffen door de opgelegde beperkingen. Binnen de ondernemersdienstverlening was er in 2021 veel aandacht voor het ondersteunen en doorverwijzen van deze ondernemers bij vragen en problemen. Door het frequent verspreiden van nieuwsbrieven hielden we ondernemers op de hoogte van de regelingen vanuit het rijk en onze aanvullende, lokale maatregelen.

We hebben stappen gezet in de doorontwikkeling van onze online dienstverlening. Niet alleen is het aantal producten en diensten dat online kan worden aangevraagd, gestegen. Ook is het aanvraagproces fors vereenvoudigd en is het aantal producten en diensten die online kan worden aangevraagd uitgebreid. We vergroten hiermee onze bereikbaarheid en toegankelijkheid.

Toegankelijkheid en bereikbaarheid speelt ook bij mobiliteit een belangrijke rol. Voor een fijne leefomgeving en aantrekkelijk vestigingsklimaat is een goede bereikbaarheid en ontsluiting van de stad essentieel. Bijvoorbeeld door de realisatie van de fietstunnels aan de Lintjesweg en Raadskuilderweg, het voetpad in het Grensmaasgebied tussen Grevenbicht en Obbicht en de afronding van de reconstructie Napoleonbaan Noord/ Einighauserweg.

Het afgelopen jaar zijn de eerste stappen gezet in de uitvoering van de Mobiliteitsvisie en -agenda 2040 Zuid-Limburg. Zo zijn we bijvoorbeeld aan de slag gegaan met het Fietsnetwerk Zuid-Limburg. Waarbij in overleg met alle gemeenten, hoofdverbindingen tussen woongebieden en bestemmingen zijn vertaald in concrete, bruikbare fietsroutes.

In 2021 is samen met de gemeenten Echt-Susteren, Stein, Beek, Beekdalen en de provincie de Gebiedsverkenning Westelijke Mijnstreek vastgesteld. Deze verkenning omvat ook een lijst met uitvoeringsprojecten en is het startpunt om invulling te geven aan de mobiliteitsopgaven in deze regio en de rol van ons als overheid hierin.

We streven naar een samenleving toegankelijk voor iedereen. Waarin iedereen kan meedoen, met of zonder beperking, op zijn of haar manier. Dit hebben we in 2020 vastgelegd in de Lokale Inclusie Agenda. In 2021 hebben we hier uitvoering aan gegeven door het toegankelijk maken van informatie, openbare ruimte en gebouwen. Daarnaast zetten we in op vergroten van de bewustwording bij medewerkers door bijvoorbeeld het invoeren van een inclusieparagraaf bij collegevoorstellen.

Samen redzaam

Een samenleving waarin iedereen mee kan doen, maakt onze stad sterker. Dat vereist een zekere mate van (financiële) zelfredzaamheid en gelijke kansen voor iedereen.

Onze maatschappij verandert steeds sneller. Er wordt steeds meer gevraagd en we zien een toename van het aantal personen dat op sociaal of financieel gebied in de knel komt. In 2021 zien wij niet alleen een toename in de vraag naar ondersteuning, maar ook in de complexiteit van de problematiek en duur van de trajecten. In de aanpak Samen Sittard-Geleen hebben we de ambitie neergelegd om een integrale toegang, gebiedsgericht werken en een sterk voorliggend veld vorm te geven. Er is in 2021 op diverse manieren gebieds- of doelgroepgericht een impuls gegeven aan preventie.

De kans op of het risico van het gebrek aan zelfredzaamheid ontstaat vaak al voor de geboorte. Het actieprogramma Kansrijke start is gericht op het verbeteren van het toekomstperspectief van de kinderen van vandaag en daarmee de volwassenen van morgen. De programma's Nu Niet Zwanger, VoorZorg en Stevig Ouderschap ondersteunen ouders in een kwetsbare situatie met het voorkomen van een onbedoelde zwangerschap en door het geven van extra hulp aan jonge vrouwen die zwanger zijn van hun eerste kind en gezinnen waar de omstandigheden moeilijker zijn dan normaal. De proeftuin geboortezorg flex is in 2021 gestart. Gezinnen in een kwetsbare positie krijgen vrijstelling voor de wettelijk eigen bijdrage voor kraamzorg. Zo zijn zij verzekerd van voldoende zorg in de eerste 8 tot 10 dagen.

Medio 2020 is door het Kindcentrum Sittard een start gemaakt met de eerste gezonde basisschool van de toekomst. Elementen van dit concept zijn gezonde maaltijden op school, het opnemen van de ontwikkeling van het eigen talent in het lesprogramma en in naschools bewegingsonderwijs en sportactiviteiten. In 2021 heeft basisschool De Reuzepas dit concept omarmt en werkt hier stap voor stap naartoe. Gericht op de positieve gezondheid.

In 2021 zag het Jongerenloket de problemen en kwetsbaarheden van jongeren toenemen. We willen dat de jeugd gezond en veilig opgroeit, hun talent ontwikkelt en meedoet in de maatschappij. Doel is de jongere weer terug naar school te krijgen of met werk te ondersteunen. Niet voor alle jongeren is duidelijk wat het ontwikkelperspectief is. Om deze groep een kans te geven kijken we breed naar de situatie, de mogelijkheden en de ondersteuningsvragen die er zijn. In 2021 is geïnvesteerd in loopbaanoriëntatie en ondersteuning bij problemen door MBO-coaches. In Geleen Centrum is een project voor jongeren bij Stichting Out of the Box gestart. Hier kunnen ze in een passende en veilige werkomgeving ervaren wat ze kunnen en willen.

Afgelopen jaar is voor het toekennen van jeugdhulp gekozen voor een andere wijze van indiceren. Deze nieuwe werkwijze voorziet in meer en vaker contact met de jeugdigen en het gezin, waardoor we sneller kunnen inspelen op de ontwikkelingen van het kind en de betrokkenheid van het gezin. Wij zijn aan de slag gegaan met het 'tienpuntenplan'. Tien aanbevelingen om de jeugdzorg opnieuw in te richten. Het jeugdzorgstelsel moet zo worden ingericht, dat alles daarin dienend is aan écht doen wat nodig is.

In 2021 is door de Zuid-Limburgse gemeenten de Gesloten en Intensieve Klinische Jeugdzorg opnieuw aanbesteed. Door met één contractpartij te werken, wordt ingezet op een langdurig partnerschap met het doel de transformatie van de jeugdzorg verder vorm te geven.

Door de inzet van goed getrainde vrijwilligers en ervaringsdeskundigen ondersteunen we inwoners met financiële problemen. Zo is de aanpak vroegsignalering van schulden gestart. Inwoners die dreigen in financiële problemen te komen, worden thuis bezocht door medewerkers van Partners in Welzijn en de Kredietbank Limburg. De aanpak van vroegsignalering is onderdeel van de integrale aanpak van armoede en schulden en is gericht op financiële zelfredzaamheid en daarmee het perspectief bieden op een betere toekomst en het meedoen zonder belemmeringen. Daarnaast hebben we het beleidsplan armoede vastgesteld.

In oktober 2021 is het convenant van de coalitie Samen Sterk tegen Eenzaamheid ondertekend. Hiermee is een start gemaakt aan het programma Aanpak Eenzaamheid. Zodat iedereen mee kan doen.

Samen Duurzaam

Een goede balans tussen de economische ontwikkelingen, natuur en leefbaarheid is essentieel en biedt kansen.

De duurzame ontwikkelingen zijn vastgelegd in de Global Goals. Dit zijn 17 werelddoelen die een kompas vormen voor uitdagingen als armoede, onderwijs en de klimaatcrisis. Wij zijn Global Goals gemeente. Met verschillende partijen spannen we ons in voor de circulaire samenleving. Circulair, een moeilijk woord. Een circulaire economie is een economisch systeem van gesloten kringlopen waarin grondstoffen, onderdelen en producten hun waarde zo min mogelijk verliezen en hernieuwbare energiebronnen worden gebruikt. Het draait met andere woorden om minimaal grondstofverbruik, maximaal hergebruik van producten en onderdelen en hoogwaardig hergebruik van grondstoffen.

We zijn gestart met de actualisatie van de omgevingsvisie 2016. In afwachting van de ingang van de Omgevingswet zijn wij doorgegaan met de voorbereidingen om deze omvangrijke implementatie succesvol te laten zijn. Door het aanpassen van werkprocessen en het trainen en opleiden van medewerkers. In 2021 is Zuid-Limburg door de minister benoemd als NOVI-gebied. Dit betekent dat we langjarig als regio gaan samenwerken met het Rijk om te komen tot een positieve ontwikkeling van Zuid-Limburg. Het is cruciaal om als regio aantrekkelijk en gezond te zijn. Ons landschap in combinatie met aantrekkelijke steden en dorpen is onze troef. Met het Rijk en de regio zetten we ons in voor sterke en gezonde steden, en het versterken van de groene omgeving.

Zo hebben we bij de provincie een subsidieaanvraag ingediend en deels verkregen voor het 1 miljoen bomenplan. Ook zijn de stimuleringsmiddelen voor voedselbossen verstrekt om de realisatie van het demonstratie voedselbos van de stichting Plök langs de Geleenbeek in Munstergeleen mede mogelijk te maken.

De bouw van het windpark Holtum Noord is naar aanleiding van een motie aangenomen door de raad, vertraagd. Er is besloten te wachten op een landelijke normering ten aanzien van windmolenparken.

Samen Kansrijk

We zijn in 2021 een maatschappelijke contract met de samenleving aangegaan. We formuleerden samen de veerkrachten en ontwikkelingen die we willen bereiken. Daar waar we naar toe willen en de weg er naartoe. We kunnen dit niet alleen. Maar samen zijn we rijk. Kansrijk.

Samen van en voor een kleine stad. Samen van en voor een lieve stad.

Portefeuilleverdeling op hoofdlijnen

Samengevat ziet de portefeuilleverdeling van het college van B&W van Sittard-Geleen er als volgt uit:

Portefeuillehouder

Burgemeester Hans Verheijen

Portefeuille

Algemene zaken
Samenwerking
Integratiebeleid
Openbare orde en Veiligheid
Handhaving

Wethouder Pieter Meekels

Stedelijke ontwikkeling
Economie
Onderwijs en arbeidsmarkt
Duurzaamheid
Vastgoed

Wethouder Andries Houtakkers

Omgevingsbeleid
Sport
Jongeren
Cultuur & evenementen
Personeel en organisatie

Wethouder Leon Geilen

Gezondheid, zorg en welzijn
Leefomgeving
Inwonersparticipatie
Communicatie
Verkeer en mobiliteitsbeleid

Wethouder Judith Bühler

Middelen
Sociale Zaken
Dienstverlening
Armoede- en schuldhulpverlening

Op <https://www.sittard-geleen.nl/Bestuur/College> vindt u een gedetailleerde beschrijving van de portefeuilleverdeling

2. Financiële samenvatting

Planning & Control (P&C) cyclus 2021

De jaarstukken zijn het sluitstuk van onze P&C-cyclus 2021. In deze jaarstukken leggen we verantwoording af over het uitgevoerde beleid en de hiervoor ingezette middelen. De gerealiseerde resultaten en bestede budgetten zetten we af ten opzichte van de actuele begroting 2021. De programmabegroting 2021 vormt hiervoor het vertrekpunt. Vervolgens hebben wij in onze 4 tussentijdse rapportages de begroting waar nodig bijgesteld. Naast bijstelling van resultaten en budgetten op basis van autonome ontwikkelingen en beleidskeuzes is corona een belangrijke oorzaak geweest om onze begroting tussentijds bij te stellen. In onze tussentijdse rapportages hebben wij telkens - voor zover financieel kwantificeerbaar – de impact van corona op onze begroting inzichtelijk gemaakt. Omdat wij deze effecten opvangen uit de ontvangen Rijkscompensatie via de steunpakketten heeft corona geen invloed gehad op het begrotingssaldo.

Terugblik

Algemeen

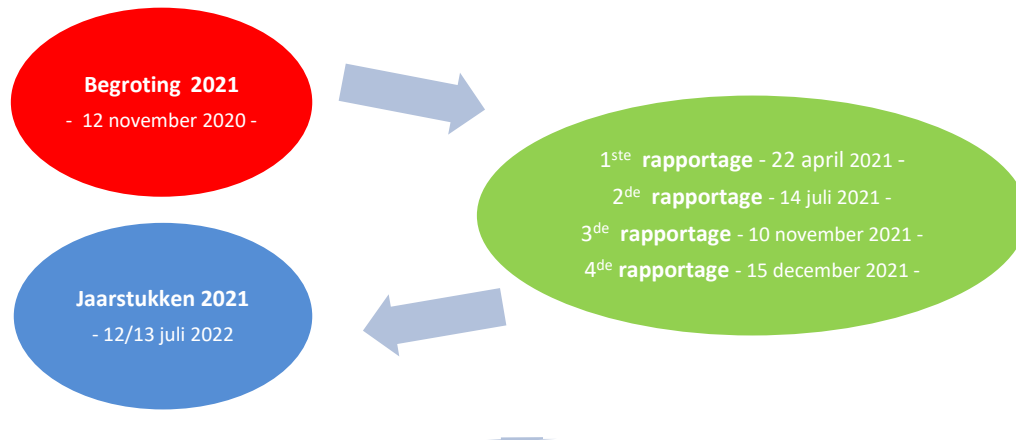
Op basis van het coalitieakkoord Samen Duurzaam en het Addendum hierop, hebben wij in 2021 verder gewerkt aan het duurzaam op orde houden van onze financiën. Dit hebben wij onder andere ingevuld door:

- toepassing van het raadsbesluit begrotingskaders van 28 maart 2019, waarbij meevallers worden toegevoegd aan de algemene reserve en tegenvallers achtereenvolgens worden opgelost binnen het product, programma of totale begroting;
- toepassing van de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing, waarbij wij ons gekwantificeerd risicoprofiel, inclusief restrisico¹ volledig hebben afgedekt via de algemene reserve risicobeheersing;
- bij de producten uit de P&C-cyclus te sturen op sluitende jaarschijven en borging van het structureel en reëel begrotingsevenwicht;
- de invloed van corona op onze budgetten te compenseren uit de ontvangen Rijkscompensatie via de steunpakketten en reservering van onderuitputting van activiteiten die door corona niet zijn doorgegaan.

In de beoordeling van de begroting 2021 heeft de provinciaal toezichthouder geconstateerd dat wij aan de voorwaarden voldoen om voor repressief begrotingstoezicht in aanmerking te komen. Hiermee werd de conclusie uit het Financieel Verdiepingsonderzoek, dat eind 2020 is uitgevoerd, bevestigd. Zowel uit dit onderzoek als de beoordeling van onze begroting blijkt dat onze financiële positie en functie voldoende basis biedt voor meerjarig repressief toezicht.

¹ Restrisico = 1% van het begrotingstotaal

Onderstaand kijken we terug op de besluiten met betrekking tot de verschillende onderdelen uit de P&C-cyclus 2021. Wij merken hierbij op dat voor de voorbereiding van de begroting 2021 geen kaderbrief is opgesteld. Het addendum op het coalitieakkoord Samen Duurzaam 2020-2022 heeft tezamen met dit coalitieakkoord richting gegeven voor de uitwerking van de begroting 2021 respectievelijk voor de inhoudelijke koers voor de resterende raadsperiode tot en met maart 2022.

Begroting 2021

Op basis van het coalitieakkoord Samen Duurzaam en het Addendum hierop, hebben wij een begroting aangeboden met:

- voordelige begrotingssaldi in alle jaarschijven;
- borging van het structureel en reëel begrotingsevenwicht;
- versterking van de algemene reserve en het weerstandsvermogen; inclusief incidentele middelen voor de afdekking van het risicoprofiel corona;
- een investeringsprogramma voor nieuwe investeringen van ruim € 75 mln., en een investeringsprogramma voor IBOR-vervangingen van ruim € 45 mln.;
- een exploitatieprogramma van jaarlijks ca € 3 mln.;

Na jaren van bezuinigingen konden we door het op orde hebben van onze financiën weer vooruit kijken. We hebben het investerings- en exploitatieprogramma ingezet om:

- De impact van een aantal ombuigingen uit de programmabegroting 2019 op ons voorzieningenniveau te repareren. Hierbij hebben wij tevens invulling gegeven aan een aantal door de raad vastgestelde moties (onder andere verhogen beheerniveau IBOR, parkeertarieven, mantelzorgcompliment);
- Invulling te geven aan accenten uit het addendum / coalitieakkoord, waaronder het invulling geven aan de schaats- en zwemvoorziening Glanerbrook en het realiseren van de unilocatie Grevenbicht-Obbicht,
- Uitvoering te geven aan de afspraken uit het Bestuurlijk Afsprakenkader en de Toekomstvisie 2030

In de beoordeling van de begroting 2021 heeft de provinciaal toezichthouder geconstateerd dat wij aan de voorwaarden voldoen om voor repressief begrotingstoezicht in aanmerking te komen. Hiermee werd de conclusie uit het Financieel Verdiepingsonderzoek, dat eind 2020 is uitgevoerd, bevestigd. Zowel uit dit onderzoek als de beoordeling van onze begroting blijkt dat onze financiële positie en functie voldoende basis biedt voor meerjarig repressief toezicht.

Tussentijdse rapportages

Na de vaststelling van de begroting 2021 hebben wij in 4 tussentijdse rapportages het begrotingsbeeld bijgesteld. Net als in 2020 hebben wij naast verwerking van autonome ontwikkelingen en beleidskeuzes met betrekking tot de reguliere bedrijfsvoering het begrotingsbeeld telkens aangepast voor de gevolgen van corona. In onderstaande tabel hebben wij de begrotingsaanpassingen groter dan € 0,25 mln. op een rij gezet. Voor de tussentijdse rapportages zijn dat de voorstellen tot begrotingsaanpassing. Voor de jaarstukken de verschillen tussen begroting en realisatie.

Tabel 1 - grote mutaties

Onderwerpen	1ste rapportage	2de rapportage	3de rapportage	4de rapportage	Jaarstukken
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Begrotingsaanpassingen tussentijdse rapportages/ verschillen begroting - realisatie jaarstukken					
Corona					
Rijkscompensatie in de vorm van steunpakketten	2.793	1.538		1.644	1.904
Corona effecten (parkeerexploitatie, reclame- en precariobelasting, markten, evenementen, verkiezingen, gemeenschapsaccommodaties, culturele infrastructuur, representatie bestuur)	-2.214	-437	-1.510	172	55
Verrekening corona effecten met reservering coronamiddelen	-579	-1.101	1.510	-1.816	
Saldo Corona	-	-	-	-	1.959
Reguliere bedrijfsvoering					
Afbouw subsidie Artamuse	287				
Onderuitputting kapitaallasten		411			
Meicirculaire			403		
Beëindiging project Zuidelijke Spoor aansluiting Chemelot			-1.483		
Volumeontwikkeling Jeugd			-2.790		-2.105
Extra incidentele middelen Jeugd			2.682		
Volumeontwikkeling Wmo			-770		273
BUIG/ Participatiewet				2.736	1.263
Volumeontwikkeling WOZ waarden door minder bezwaren					680
Debiteuren Vidar				-342	
ICT - facilitair					407
Ombuiging ESCS-locatie					-1.200
Decembercirculaire					1.353
Taakmutaties sociaal domein Jeugd					404
Grondexploitatie					960
Saldo reguliere bedrijfsvoering	287	411	-1.958	2.394	2.035
Saldo afwijkingen < € 250.000	-106	-352	-226	-446	1.125
Saldo begrotingsaanpassingen	181	59	-2.184	1.949	5.119

Uit de tabel blijkt dat de begrotingsaanpassingen voornamelijk betrekking hebben op de corona-effecten, inclusief de ontvangen Rijkscompensatie via de steunpakketten, de circulaire van het gemeentefonds alsmede de bijstellingen van de budgetten in het sociaal domein. De bijstelling van het begrotingsbeeld als gevolg van corona en de ontwikkelingen binnen het sociaal domein zijn niet uniek voor onze gemeente. Voor het borgen van de begrotingsstabiliteit binnen het sociaal domein zijn gemeenten afhankelijk van het Rijk. Het incidentele tekort uit de 3de rapportage hebben wij afgedekt uit de algemene reserve. Passend binnen onze begrotingskaders hebben wij de voordelen uit de 1ste 2de en 4de rapportage toegevoegd aan de algemene reserve. Het overschot uit de jaarrekening bedraagt € 5,12 mln.

Financiële resultaten in 2021

Onderstaand vatten wij de financiële resultaten over het jaar 2021 op hoofdlijnen samen. Voor een gedetailleerdere toelichting van de inhoudelijke en financiële resultaten op programmaniveau verwijzen wij u naar de betreffende onderdelen² uit de jaarstukken 2021. Allereerst presenteren wij in onderstaande tabel de saldi per programma:

Tabel 2 - samenvatting programmaverantwoording

	Primitieve begroting 2021	Actuele begroting 2021	Rekening 2021	Resultaat 2021
<i>bedragen x € 1.000</i>	a)	b)	c)	(c - b)
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	187.622	196.169	198.938	2.770
1 VEILIGHEID	-12.928	-13.433	-13.331	102
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	-19.101	-20.320	-19.616	705
3 ECONOMIE	-4.856	-5.651	-5.204	447
4 ONDERWIJS	-8.411	-8.534	-8.362	172
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	-27.846	-28.902	-28.961	-58
6 SOCIAAL DOMEIN	-111.927	-112.778	-112.884	-106
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	1.532	812	663	-149
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	-4.085	-7.364	-6.124	1.240
Totale saldi programma's	0	0	5.119	5.119

In bovenstaande tabel presenteren wij saldobedragen; het verschil tussen de totale inkomsten en uitgaven van het programma. Voor programma 0 is dit een positief saldo - inkomsten zijn hoger dan de uitgaven -, omdat binnen dit programma de inkomsten uit het gemeentefonds en belastingen worden verantwoord. De overige programma's, met uitzondering van programma 7, hebben een negatief saldo - de uitgaven zijn hoger dan de inkomsten -. Op deze programma's

² Paragrafen 2.1 programmaverantwoording en 3.7 bijlage taakvelden (financiële verschillenanalyses)

worden naast eventuele specifieke inkomsten de uitgaven verantwoord om het programma uit te kunnen voeren.

Uit de tabel blijkt dat wij - passend binnen de toepassing van onze begrotingskaders - zowel in onze primitieve begroting (a) als actuele begroting (b) een sluitende³ begroting hadden. Deze sluitende begroting is het gevolg van de toepassing van de begrotingskaders in onze tussentijdse rapportage. Hierbij hebben we het incidentele tekort in de 3de rapportage 2021 en de overschotten in de 1ste 2de en 4de rapportage 2021 verrekend met onze algemene reserve. Het totale saldo van de rekening (realisatie) bedraagt € 5,12 mln. voordelig. Omdat wij een sluitende begroting hadden, bedraagt het resultaat van de jaarrekening (c) ten opzichte van de actuele begroting (d) eveneens € 5,12 mln. voordelig.

Aanvullend op tabel 2 verwijzen wij naar hoofdstuk 3 ‘Jaarrekening 2021 op hoofdlijnen’. In dit hoofdstuk geven wij aan waar het geld het afgelopen jaar vandaan kwam (inkomsten per programma) en waar het geld het afgelopen jaar naar toe ging (uitgaven per programma).

Jaarrekeningresultaat 2021

Uit tabel 2 ‘Samenvatting programmaverantwoording’ blijkt dat het jaarrekeningresultaat € 5,12 mln. voordelig is. Met andere woorden, we houden over 2021 een bedrag van € 5,12 mln. over. Dit resultaat wordt mede beïnvloed door de gevolgen van corona. Om inzicht te geven in dit effect maken wij onderscheid in resultaten uit de reguliere bedrijfsvoering en resultaten als gevolg van corona. In onderstaande tabel hebben wij dit onderscheid in het resultaat per programma inzichtelijk gemaakt.

Tabel 3 - jaarrekeningresultaat

<i>bedragen x € 1.000</i>	Specificatie resultaat		
	regulier	corona	totaal
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	1.350	1.420	2.770
1 VEILIGHEID	13	89	102
2 VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT	-130	834	705
3 ECONOMIE	397	51	447
4 ONDERWIJS	172	-	172
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	-82	24	-58
6 SOCIAAL DOMEIN	101	-207	-106
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	103	-252	-149
8 VOLKSHUISV., RUIMT.ORDENING EN STED.VERNIEUWING	1.240	-	1.240
Totalen jaarrekeningresultaat	3.160	1.959	5.119

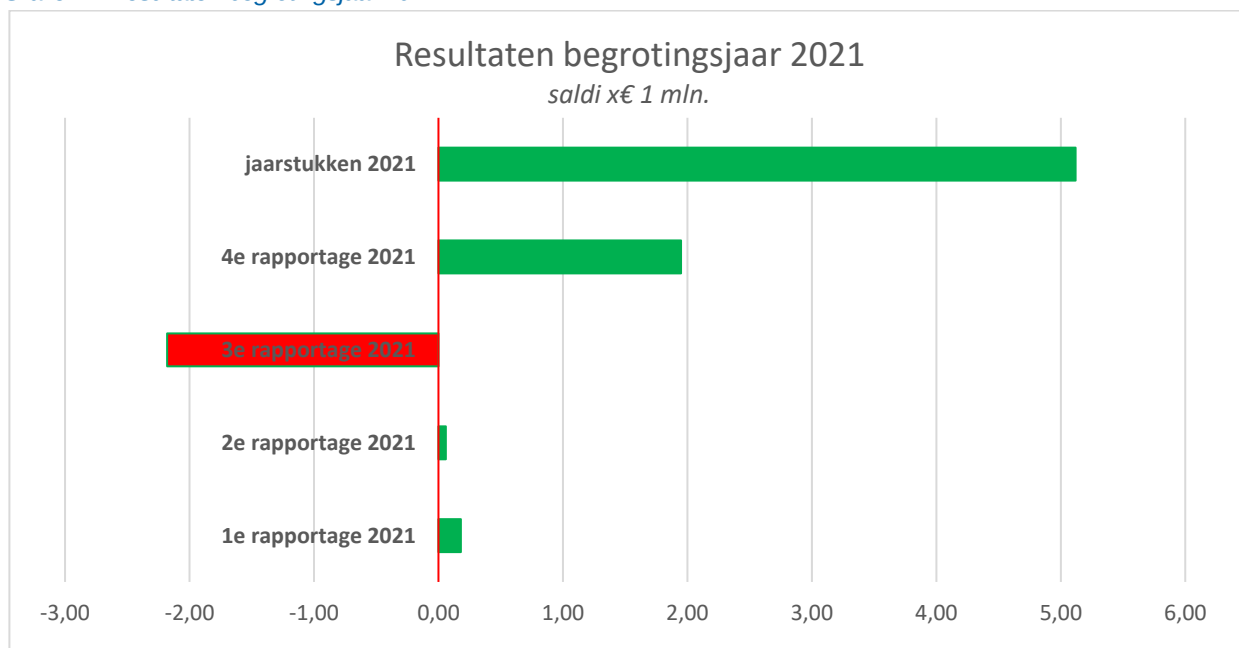
³ Sluitend begroting = begrotingssaldo 0

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het resultaat uit de reguliere bedrijfsvoering € 3,16 mln. voordelig is. Het resultaat als gevolg van corona bedraagt € 1,96 mln. voordelig. In de tabel 1 'Grote mutaties' hebben wij de belangrijkste oorzaken van het resultaat toegelicht. Bij het resultaat door corona merken wij op dat dit het gevolg is van het nu nog niet volledig inzetten van de ontvangen Rijkscompensatie in de vorm de steunpakketten. Met andere woorden, de ontvangst van deze Rijkscompensatie en het daadwerkelijk inzetten voor compensatie van nadelige coroneffecten verloopt niet gelijktijdig. Wij reserveren de nog niet ingezette Rijkscompensatie ad € 1,96 mln., zodat wij ook in de begroting 2022 nadelige coronagevolgen kunnen opvangen.

De saldi van de tussentijdse rapportages en de jaarstukken 2021

Zoals eerder in deze paragraaf aangegeven heeft de raad in 2021 vier tussentijdse rapportages vastgesteld. Aan de hand van deze rapportages hebben wij onze begroting bijgesteld. In onderstaande grafiek zijn de resultaten van de 4 rapportages en de jaarstukken gepresenteerd. In de 3de rapportage 2021 hadden we een incidenteel tekort van € 2,18 mln. dat we hebben afgedekt uit onze algemene reserve. De overschotten in de 1ste, 2de en 4de rapportage van € 0,18 mln., € 59.000 respectievelijk € 1,95 mln. hebben wij aan onze algemene reserve toegevoegd. Passend binnen de functie van tussentijdse bijsturing is het saldo van de resultaten uit de 4 rapportages nagenoeg nihil (€ 10.000).

Grafiek 1 - resultaten begrotingsjaar 2021

In de 4de rapportage 2021 hebben wij de begroting 2021 voor het laatst bijgesteld. Hiermee beoogden wij de rechtmatigheid (begrotingscriterium) in de jaarrekening 2021 te borgen én te voorkomen dat het jaarrekeningresultaat - fors - afwijkt van het bijgestelde begrotingsbeeld in de 4de rapportage. Wij hebben in de besluitvorming over de 4de rapportage 2021 een aantal ontwikkelingen genoemd. Onder andere de decembercirculaire, de impact van corona, en

waardeontwikkeling (niet) woningen, die nog niet in deze rapportage verwerkt konden worden. Met name omdat de financiële impact nog niet bekend was. In onderstaand overzicht hebben wij de ontwikkeling van de omvang van het jaarrekeningresultaat ten opzichte de actuele begroting voor de jaren 2018 tot en met 2021 in beeld gebracht.

Tabel 4 - verhouding resultaat/ begrotingstotaal

bedragen x€ 1.000						
Begrotingsjaar	Actueel begrotingstotaal	Actueel begrotingssaldo	Resultaat reguliere bedrijfsvoering	afwijking	Resultaat corona	afwijking
ontwikkeling resultaat t.o.v. begrotingstotaal						
2018	333.507	0	6.281	1,9%	-	0,0%
2019	326.781	0	1.930	0,6%	-	0,0%
2020	387.095	0	1.541	0,4%	2.130	0,6%
2021	412.460	0	3.160	0,8%	1.959	0,5%

Uit het overzicht blijkt dat de relatieve afwijking van het jaarrekeningresultaat uit reguliere bedrijfsvoering ten opzichte van het actueel begrotingstotaal in 2021 0,8% bedraagt. Hierbij in aanmerking nemend dat dit resultaat voor een belangrijk deel wordt verklaard door ontwikkelingen die ná de 4de rapportage 2021 zijn gebleken; met name de decembercirculaire en waardeontwikkeling (niet) woningen. De relatieve afwijking van het resultaat corona ten opzichte van het actueel begrotingstotaal is 0,5%. Hier is de decembercirculaire, met het 6de steunpakket Rijkscompensatie, van invloed. Bovendien zijn de gevolgen van corona op onze begroting lastig te voorspellen. Als we het resultaat na de 4de rapportage 2021 elimineren⁴, bedraagt de relatieve afwijking van het jaarrekeningresultaat ten opzichte van het begrotingstotaal 0,2%.

Financiële positie

Algemeen

In de bestuurssamenvatting hebben wij het belang van veerkracht benadrukt. Veerkracht is nodig om goed uit de coronacrisis te herstellen. In de Toekomstvisie 2030 die we met de samenleving hebben opgesteld, gaat het over economische, sociale, ecologische en institutionele veerkracht. Daarnaast is financiële veerkracht voor de uitvoering van onze begroting onmisbaar. Een veerkrachtige financiële positie betekent dat we wendbaar zijn om invulling te geven aan nieuwe ontwikkelingen en weerbaar zijn om onverwachte tegenvallers of risico's op te kunnen vangen. Bovendien is de financiële positie van invloed op de haalbaarheid om onze maatschappelijke opgaven op te pakken.

⁴ Jaarrekening resultaat € 5,1 mln. -/- decembercirculaire € 3,2 mln. -/- actualisatie belastingopbrengsten € 0,9 mln.

Het begrotingsbeeld en de meerjarenraming, ons weerstandsvermogen en de financiële kengetallen zijn elementen die in samenhang een beeld geven van onze financiële positie.

Structureel sluitende begroting

Voor de beoordeling van de financiële positie ligt het accent op het streven naar het realiseren van een structureel sluitende begroting en meerjarenraming. Op basis van de actuele begroting⁵ voldoen wij hieraan.

Weerstandsvermogen

Voor een goed inzicht in onze financiële positie kijken we naast het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten⁶ en de balans naar onze financiële weerbaarheid. Hierbij gaat het over de mate waarin wij in staat zijn financiële risico's op te vangen. Dit komt tot uitdrukking in ons weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen geeft aan over hoeveel incidentele middelen we beschikken om risico's en/of onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat de uitvoering van de begroting in het gedrang komt. In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing hebben wij de kaders voor de minimale omvang van ons weerstandsvermogen vastgelegd. Het gaat dan over de algemene reserve en de algemene reserve risicobeheersing. In onderstaande tabel hebben we de toepassing van deze kaders voor beide reserves inzichtelijk gemaakt.

Algemene reserve risicobeheersing

In de algemene reserve risicobeheersing dekken wij ons risicoprofiel af. Dit doen we op basis van onderstaande spelregels uit de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- De dekkingsgraad weerstandsvermogen bedraagt 100% (1,0);
- In deze reserve vindt 100% risicoafdekking plaats. Het risicoprofiel is gebaseerd op het totaal van de gekwantificeerde risico's en het restrisico. Het restrisico wordt gebaseerd op 1% van het begrotingstotaal;
- Overschotten/ tekorten in deze reserve verrekenen we met de algemene reserve.

Tabel 5 – algemene reserve risicobeheersing

<i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2022	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Opbouw algemene reserve risicobeheersing				
Kwantificeerbare risico's	8.830	11.230	12.430	13.630
Genormeerd risicoprofiel - restrisico 1% van het begrotingstotaal	4.000	4.000	4.000	4.000
Dekking ombuiging privatisering ESCS-locatie, incl. de Hateboer	1.200			
Dekking post onvoorzien	-100	-100	-100	-100
Benodigd in algemene reserve risicobeheersing	13.930	15.130	16.330	17.530
Algemene reserve risicobeheersing (eindstand 2021)	9.890	10.390	10.470	10.520
Aanvulling uit de algemene reserve (surplus)	4.040	4.740	5.860	7.010
weerstandscapaciteit na aanvulling	100%	100%	100%	100%

⁵ Op basis van de 4de rapportage 2021

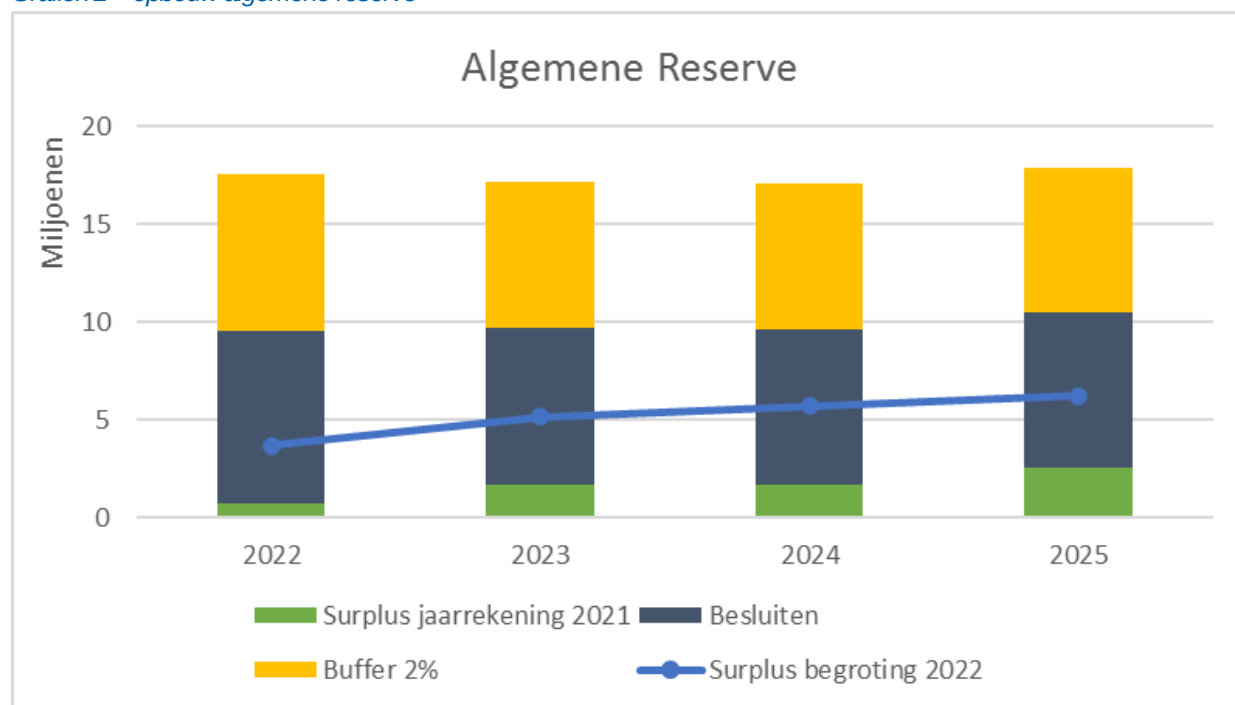
⁶ Zie tabel 1 samenvatting programmaverantwoording

Uit bovenstaande tabel blijkt dat wij om ons gekwantificeerd risicoprofiel 100% te kunnen afdekken aanvulling uit de algemene reserve nodig is. Deze aanvulling vindt plaats uit het surplus van de algemene reserve. Het saldo van de algemene reserve risicobeheersing loopt op van € 13,9 mln in 2022 naar € 17,5 mln. in 2025.

Algemene reserve

In de kadernota weerstandsvermogen en risicobeheersing is de ondergrens van de algemene reserve bepaald op 2% van het begrotingstotaal. In onderstaande grafiek geven wij inzicht in het verloop van de algemene reserve.

Grafiek 2 – opbouw algemene reserve

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat het saldo van de algemene reserve toeneemt van € 16,3 mln. in 2022 tot € 16,7 mln. in 2025. In deze saldi is al rekening gehouden met de benodigde aanvulling van de algemene reserve risicobeheersing om het risicoprofiel volledig af te dekken (100%). Na inzet voor een aantal specifieke bestemmingen en rekening houdend met de ondergrens resulteert het surplus in de algemene reserve. Dit surplus loopt op van € 0,8 mln. in 2022 tot € 2,5 mln. in 2025. Dit surplus is ten opzichte van de begroting 2022 gedaald. Dit komt met name door de structurele doorwerking van de taakstelling ESCS. In de 2de helft van 2022 doen wij een procesvoorstel gericht op het doel dit project en de taakstelling uiterlijk in 2026 of zoveel eerder als mogelijk te realiseren.

Wij benadrukken dat het surplus een incidenteel karakter heeft. De toename van de algemene reserve en het surplus in het bijzonder draagt bij aan het versterken van onze financiële positie respectievelijk aan de ontwikkeling van onze financiële kengetallen.

Financiële kengetallen

De kengetallen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geven nadere informatie over de financiële positie van de gemeente. In onderstaande tabel hebben wij de ontwikkeling van deze kengetallen op basis van de cijfers uit de jaarstukken 2021 en de begroting 2022 in beeld gebracht.

Tabel 6 – financiële kengetallen⁷

	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1a. Netto schuldquote	94,9%	94,4%	92,1%	107%	116%	112%	105%
1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	92,6%	92,1%	89,5%	105%	113%	110%	103%
2. Solvabiliteitsratio	13,2%	13,2%	13,7%	12%	12%	11%	11%
3. Grondexploitatie	1,9%	1,9%	1,6%	3%	3%	3%	3%
4. Structurele exploitatieruimte	2,4%	0,1%	0,6%	2%	1%	1%	1%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	113,9%	112,9%	114,7%	113%	114%	114%	114%

Alle kengetallen voor de gemeente staan minimaal op neutraal (oranje), met uitzondering van de solvabiliteitsratio en de belastingcapaciteit. Doordat wij onze investeringsportefeuille financieren met vreemd vermogen ligt de solvabiliteitsratio onder de streefwaarde. Onze solvabiliteit heeft geen invloed op de toegang tot de kapitaalmarkt; dat is en blijft geborgd. Daarnaast is de betaalbaarheid van de aan onze leningenportefeuille gekoppelde rente en aflossing in onze begroting geborgd. Onze renterisiconorm onderschrijft dat. De waarde van dit kengetal is 4,3% (2022) en ligt daarmee ruim onder de wettelijke norm van 20%. Dit neemt niet weg dat wij de ontwikkeling van de solvabiliteit volgen.

De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel onze inwoners gemiddeld aan OZB, afvalstoffen- en rioolheffing betalen ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingdruk in de gemeente is hoger dan het landelijk gemiddelde en ook hoger dan de streefwaarde. De extra verhogingen van de OZB ter dekking van het Investeringsprogramma 2021-2024 en onze OZB-positie niet-woningen zijn hier met name debet aan.

Samenvattend

Zoals aangegeven is voor de beoordeling van de financiële positie een aantal criteria van belang. Op basis van de laatst bijgestelde begroting (4de rapportage 2021)⁸ voldoen wij hieraan. Daarnaast kijken we naar de samenhang tussen de financiële kengetallen en de omvang van

⁷ Voor de definities van de kengetallen en kleurindicaties van de streefwaarden verwijzen wij naar paragraaf 2.2.2 van de jaarstukken 2022

⁸ Op basis van de 4de rapportage 2021

ons weerstandsvermogen. In bovenstaande analyse is de actualiteit van de kengetallen toegelicht en zijn wij ingegaan op ons weerstandsvermogen. Hieruit blijkt dat wij ons gekwantificeerd risicoprofiel, inclusief een restrisico van 1% van het begrotingstotaal, volledig hebben afgedekt. Aanvullend houden we in de algemene reserve een buffer aan van tenminste 2% van het begrotingstotaal. Samenvattend zijn wij van mening dat onze huidige financiële positie als “voldoende” kan worden beoordeeld. De beoordeling door onze provinciale toezichthouder (repressief toezicht) en door de accountant (accountantsverslag 2021) onderstreept dit. Dit neemt niet weg dat we de financiële ontwikkelingen voortdurend kritisch moeten blijven monitoren.

3. Jaarrekening 2021 in één oogopslag

In onderstaande tabel is de verdeling van inkomsten en uitgaven op hoofdlijnen opgenomen inclusief de gemiddelde woonlasten voor de inwoners in 2021. Deze tabel helpt om snel inzicht te krijgen in de belangrijkste activiteiten en de daarbij behorende inkomsten en uitgaven in 2021.

Jaarrekening 2021 in één oogopslag			
bedragen x 1 mln.			
Wat hebben we overgehouden?			€ 5,1
Inkomsten		Uitgaven	
Waar kwam het geld vandaan?	€ 421,4	Waar ging het geld naar toe?	€ 416,3
Van het Rijk	€ 244,9	Bestuur en ondersteuning	€ 103,6
		- Algemene dekkingsmiddelen	€ 3,3
		- Overhead (bedrijfsvoering)	€ 45,6
		- Dotatie reserves	€ 46,2
		- Bestuur, burgerzaken en overige posten	€ 8,4
Lokale heffingen	€ 88,8	Veiligheid	15,4
Onroerendzaak belasting (OZB)	€ 54,4	Uitgaven in verband met criminaliteit, preventie, brandweer en het tegengaan van radicalisatie en ondermijning.	
Rioolrechten	€ 8,9		
Afvalstoffenheffing	€ 16,1		
Parkeerbelasting	€ 4,3		
Hondenbelasting	€ 0,8		
Overige belastingen	€ 0,3		
Leges	€ 3,5		
Lijkbezorgingsrechten	€ 0,5		
Overige inkomsten	€ 87,7	Verkeer, vervoer en waterstaat	25,3
Andere inkomstenbronnen zoals		Alle uitgaven rondom mobiliteit van voer- en vaartuigen.	
Dividend en rente uit deelnemingen			
Staatgeld markten en kermis			
Werkzaamheden voor derden			
Verhuur vastgoed			
		Economie	13,0
		Uitgaven die de lokale economie stimuleren.	
		Onderwijs	13,1
		Uitgaven in verhouding tot onderwijshuis-vestiging voor openbaar en bijzonder onderwijs, leerplicht en regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC), peuteronderwijs en volwasseneneducatie.	
		Sport, cultuur en recreatie	38,5
		Uitgaven die te maken hebben met een breed scala aan voorzieningen, zoals sportzalen, musea, openbaar groen en lokale media.	
		Sociaal Domein	168,8
		Uitgaven voor Burgerparticipatie, WMO & Jeugdzorg, inkomensondersteuning en de (re-)integratie naar werk.	
		Volksgesondheid en milieu	27,6
		Uitgaven met betrekking tot de inzameling van afval, riolen, begraafplaatsen en de volksgezondheid (zoals GGD).	
		Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	11,0
		Uitgaven in relatie tot de omgevingswet en structuurvisie, zoals bestemmingsplannen waarin bepaald wordt welke grond voor welk gebruik geschikt is en de grondexploitatie.	
Hoeveel hebben de inwoners gemiddeld betaald in 2021?			
Bedragen x 1			
	2021		
OZB			
gemiddeld OZB-tarief woningen	€ 398,81		
Rioolheffing	€ 197,12		
Afvalstoffenheffing			
Vastrecht	€ 202,20		
Gemiddeld variabel recht (Diftar)	€ 103,41		
Hondenbelasting			
Eerste hond	€ 91,80		
Tweede hond	€ 123,00		
Derde hond ev	€ 154,20		
Kennel	€ 321,00		

Bijlage - begrippen en afkortingen

Achternvang ombuigingen	: We lopen het risico dat we de bezuinigingen niet volgens de afgesproken tijdlijn kunnen realiseren. Om dit risico op te vangen hebben we een budget achter de hand. Dit budget kunnen we alleen inzetten met de goedkeuring van de raad.
Acquisitie-overleg	: Nieuwe investeringen en het aantrekken en verankeren van bedrijven dragen bij aan de toename van werkgelegenheid en versterking van ons vestigingsklimaat. Door coördinatie van het acquisitieproces en versterking van de proactieve acquisitie door onze partners kan effectiever en efficiënter worden ingezet op groei van bedrijvigheid in Limburg. Het LIOF coördineert dit proces.
Actuele begroting	: Is de begroting met alle begrotingswijzigingen die de Raad heeft vastgesteld.
BIRK-subsidie	: Bij Budget Investeren Ruimtelijke Kwaliteit (BIRK) gaat het om intensivering van stedelijke centra en versterking van de open en groene gebieden rond de steden.
Bij- en aframen	: Bijramen is het budget in begroting verhogen, aframen is het begrote budget verlagen.
BUIG	: <i>Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten.</i> Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) om de uitkeringen te bekostigen van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie.
Coalition of the Willing	: In ESEO 2.0 is een (intern) opleidingsprogramma ontwikkeld met aandacht voor het ontwikkelen van de competenties, gedrag en cultuur van de toekomst. En waarin samenhang en continuïteit wordt geborgd. Door een buddy-systeem vanuit de diverse opleidingen, motiveren en ondersteunen deelnemers elkaar.
Dekkingsgraad	: Uit de dekkingsgraad blijkt of de gemeente voldoende geld heeft om toekomstige risico's op te vangen. De dekkingsgraad is de verhouding tussen het vermogen dat de gemeente nodig heeft om risico's op te vangen en het vermogen (reserves en voorzieningen) dat de gemeente heeft om risico's en tekorten te dekken. De dekkingsgraad moet meerjarig hoger zijn dan 100%. Is de dekking minder dan 100% dan is de algemene reserve te laag om risico's en tekorten op te kunnen vangen.
DUB-gelden	: Het kabinet heeft eind 2015 de regeling <i>Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling</i> (DUB) in het leven geroepen omdat de nadelen uit de bevolkingskrimp onvoldoende terugkwamen in verdeling van de algemene uitkering. Het betreft een gemeentefondsuitkering over de periode 2015-2020 van € 765.000. Dit geld is bestemd voor regionale projecten <i>bevolkingskrimp</i> . Met de gemeenten uit de regio Westelijke Mijnstreek maakten we afspraken over de inzet van deze gelden.
CO3 Real Estate	: Organisatie gericht op combinatie van creatieve concepten, duurzaam development en commercieel management.

Economische Samenwerking Zuid-Limburg (ESZL)	: Is het samenwerkingsverband van overheden en vertegenwoordigers van onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Inhoudelijk zijn er drie meerjarige programma's vastgesteld: Onderwijs & Arbeidsmarkt, MKB & Innovatie en Economie & Vestigingsklimaat. De coördinatie van onderwijs en arbeidsmarkt ligt bij Heerlen, Sittard-Geleen coördineert economie en vestigingsklimaat en Maastricht het MKB. Binnen die gemeenten zijn de portefeuillehouders verantwoordelijk en de kar wordt getrokken door de programmamanagers. Daarmee blijven de werkzaamheden van het bureau van ESZL beperkt tot coördinatie en communicatie.
Eerste begroting	: Is de begroting die in november voorafgaand jaar is vastgesteld. De eerste (primaire) programmabegroting 2021 is door de raad vastgesteld op 12 november 2020.
Externe veiligheid	: Gaat over de risico's voor mens en milieu bij gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen. Ook de risico's die luchthavens geven vallen onder externe veiligheid.
Frictiekosten	: Bij het aangaan van een samenwerking (zoals een herindeling, gemeenschappelijke regeling) ontstaan frictiekosten. Deze kosten worden veroorzaakt door het uitplaatsen van taken en formatie/medewerkers naar de nieuwe organisatie.
Herstelplan	: Het herstelplan begroting 2018 bevat maatregelen voor het sluitend maken van de begroting 2018. Het herstelplan is op 1 februari 2018 vastgesteld door de Raad. Ook gedeputeerde staten stemde in met dit herstelplan.
High Impact Crimes (HIC)	: Is een verzamelnaam voor ingrijpende delicten die vaak grote gevolgen hebben voor het veiligheidsgevoel van mensen. Niet alleen van slachtoffers, maar ook van omgeving en maatschappij.
Impulsgelden weerbaar bestuur	: Ter versterking van het weerbaar bestuur hebben 23 gemeenten van het Ministerie van BZK € 120.000 ontvangen voor één of meer van de drie sporen uit <i>Weerbaar bestuur</i>, namelijk: • het versterken van de integriteit en veiligheid van politieke ambtsdragers; • het versterken van de preventieve bestuurlijke aanpak en maatschappelijke weerbaarheid; • het tegengaan van ondemocratische beïnvloeding. De uitkering gaat via het gemeentefonds, decembercirculaire 2018.
ISV Reserve	: Sittard-Geleen kreeg van het Rijk over 2010-2014 een investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing (ISV). Dit budget is bestemd voor een aantal langdurige projecten voor stedelijke vernieuwing. Omdat het uitgavenpatroon langer duurt, zijn deze ISV-gelden gestort in de ISV reserve. In het raadsbesluit Jaarstukken 2015 (9 juli 2016) stemde de raad in met de herziening van deze middelen. (Zie ook bijlage 4 Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing van het Raadsvoorstel Jaarstukken 2015.
Leges	: zijn prijzen die Nederlandse gemeenten rekenen voor het verlenen van diensten. Hieronder vallen bijvoorbeeld omgevingsvergunningen, uittreksels uit bevolkings- geboorte- of huwelijksregister, paspoorten en rijbewijzen. Elke gemeente bepaalt zijn eigen tarieven. Overigens voor bepaalde diensten heeft het rijk maximum bedragen vastgesteld.

LIOF	: Limburgs Instituut voor Ontwikkeling en Financiering geeft inhoudelijke en financiële ondersteuning aan individuele MKB ondernemers. Daarnaast richt LIOF zich op sectorversterking van de maakindustrie en logistieke sector in Limburg.
Mediation	: is een professionele vorm van bemiddeling bij conflicten of geschillen
MIRT Goederenvervoercorridor	: De rijksoverheid werkt samen met decentrale overheden aan ruimtelijke projecten en programma's voor elke regio in Nederland. Het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) richt zich op financiële investeringen in deze programma's en projecten. Een veilige en optimaal goederenvervoer is een van de doelstellingen van het MIRT.
Nascheiding	: Bij nascheiding wordt restafval in een fabriek door een machine gescheiden.
OZB terugploegregeling	: De reserve OZB terugploegregeling is via de 2e programmarapportage 2015 ingesteld. De reserve werd gevoed met de extra opbrengst uit onroerende zaakbelasting van bedrijven (OZB-niet woningen als gevolg van areaaluitbreiding). De reserve is bedoeld voor versterkende activiteiten in de chemie, automotive en logistiek. (raadsbesluit belastingmaatregelen 2016). Op 8 juni 2017 besloot de raad de structurele storting in de reserve stop te zetten. Het gereserveerde bedrag zetten we in voor het meerjareninvesteringsprogramma Economie en de samenwerkingsovereenkomsten Chemelot en VDL-Nedcar (zie raadsbesluit 8 juni 2017 agendapunt 17).
Positieve Gezondheid	: In dit concept wordt gezondheid niet meer gezien als de af- of aanwezigheid van ziekte. Positieve gezondheid is het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale levensuitdagingen om te gaan en zoveel mogelijk eigen regie te voeren. In deze visie is gezondheid dan ook niet alleen meer het domein van de zorgprofessionals, maar van ons allemaal. Het gaat immers om het vermogen om met veranderende omstandigheden om te gaan.
Praktijkondersteuners Jeugd	: In de zorg voor kinderen en jongeren hebben huisartsen en gemeenten steeds meer met elkaar te maken. Door goede samenwerking tussen wijkteams en huisarts krijgen kinderen tijdig de juiste jeugdhulp, worden ze niet onnodig doorverwezen en krijgen ze snel specialistische hulp als dat nodig is. De Praktijkondersteuners Jeugd bij de huisarts vervullen hierin een spilfunctie, blijkt uit een recent onderzoek. De Praktijkondersteuner jeugd (POH-jeugd) is de positieve schakel door zijn ervaring, inzicht in jeugdproblematiek en samenwerking in de wijk(teams). Dit blijkt uit het nieuwe onafhankelijke onderzoek in opdracht van de NVO, de Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen.
Pre-mediation	: Voordat een mediationtraject daadwerkelijk start, kan men kiezen voor pre-mediation. Dit betekent dat je vooraf een verhelderend gesprek voert met een mediator en degene met wie je een conflict hebt. Tijdens dit gesprek volgt de mediator nog niet de strikte regels die bij mediation komen kijken. Er wordt vooral gekeken of bepaalde zaken goed bespreekbaar zijn.
Programmabegroting	: De gemeenteraad maakt elk jaar een begroting. In deze begroting staat wat de gemeente in de stad wil bereiken en hoeveel geld we daaraan kunnen en mogen uitgegeven.
Programmabureau Trendbreuk	: De gemeenten, provincie en GGD Zuid-Limburg hebben een programmabureau Trendbreuk opgericht met het doel een trendbreuk te realiseren bij de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg.

Regiesysteem Domein	Sociaal	: Via het regiesysteem Sociaal domein worden gegevens gewisseld met burgers, gemeentelijke organisaties, ketenpartners en landelijke voorzieningen. De ketenpartners en de gemeentelijke organisaties werken met eigen IT-systemen om hun dagelijkse werkzaamheden te ondersteunen. Zonder regiesysteem is het niet mogelijk om burgerinformatie te registreren en te delen. Het doel van een regiesysteem is een effectiever samenwerking bij de hulpvraag van onze inwoners.
Regionale prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en huurdersorganisaties.		: De gemeenten, huurdersorganisaties en corporaties die werkzaam zijn in de Westelijke Mijnstreek hebben met elkaar regionale prestatieafspraken gemaakt voor het jaar 2019. Hierin zijn de afspraken neergelegd die gemeente-overstijgend zijn.
Regionale uitvoeringsdienst (RUD)		: De RUD verleent vergunningen, handhaaft en voert adviestaken uit voor de provincie Limburg en alle 18 Zuid-Limburgse gemeenten. De RUD Zuid-Limburg is één van de 29 regionale uitvoeringsdiensten in Nederland. De uitvoeringsdiensten zijn opgericht om versnippering te voorkomen, krachten te bundelen en regels en wetten consequent toe te passen. De RUD werkt aan een schoon milieu, natuurbehoud en een veilige leefomgeving.
RMC		: Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voortijdig schoolverlaten. Doel van de RMC-functie is voorwaarden scheppen voor jongeren (tot 23 jaar) om de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie te bereiken. Gemeenten voeren de RMC-functie regionaal uit. Dit is wettelijk vastgelegd. In Nederland zijn gemeenten verdeeld over 39 RMC-regio's. Sittard-Geleen heeft de coördinatie over de subregio Westelijk Mijnstreek.
Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA)		: De gemeenten Maastricht en Sittard-Geleen, het UWV, werkgeversservicepunt Podium24 en de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) hebben gezamenlijk de Service Grensoverschrijdende Arbeidsbemiddeling (SGA) opgericht. Werkgevers en werkzoekenden in Nederlands en Belgisch Limburg worden actief geholpen met het vinden van personeel en werk aan de andere kant van de grens.
Stichting Streetwise		: Is een onafhankelijke, niet-commerciële organisatie en fungeert als bruggenbouwer tussen overheid, marktpartijen en burgers. Streetwise begeleidt startende en ervaren ondernemers kosteloos in alle fases van concept(aanpassing) naar vestigingslocaties in winkelgebieden.
Structuurvisie Economie Zuid-Limburg (SVREZL)	Ruimtelijke	: In deze structuurvisie ligt de gewenste ruimtelijke ontwikkelingsrichting vast voor de beleidsvelden detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen in de achttien gemeenten in de regio Zuid-Limburg (Beek, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witter, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Maastricht, Meerssen, Nuth, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein, Vaals, Valkenburg aan de Geul en Voerendaal). De SVREZL geeft op hoofdlijnen een toekomstbeeld van de gewenste ruimtelijke ontwikkelingen op het gebied van detailhandel, kantoren en bedrijventerreinen.
Tiny houses		: Is een nieuwe woonvorm. Het zijn kleine volwaardige vrijstaande woningen van maximaal 50 m2 vloeroppervlak met een zo klein mogelijke ecologische voetafdruk.

Toezichthouder Rechtmatigheid Wmo	: Deze toezichthouder ziet toe op rechtmatige toekenning en rechtmatig gebruik van voorzieningen op grond van de Wmo 2015.
Treasury-strategie	: In de programmabegroting 2018 is een budget beschikbaar gesteld voor de knelpunten rondom het vastgoed Vixia en de financiering. Deze maatregelen vallen onder de Treasury-strategie Vastgoed.
Triple-helix samenwerking	: Het Triple Helix model is gebaseerd op de samenwerking van drie partijen: 1. Overheid (wetgevende controle) 2. Onderwijs ('productie' van nieuwe kennis) 3. Ondernemers (genereren van economische groei en voorspoed)
Veiligheidscontour	: Een veiligheidscontour maakt duidelijk binnen welk gebied risicovolle bedrijven gebouwd mogen worden. Dit is geregeld in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). In het bestemmingsplan moet wel zijn vastgelegd dat alleen functioneel gebonden inrichtingen zich binnen de contour mogen vestigen.
Verliesvoorzieningen	: De verliesvoorziening is een wettelijk verplichte voorziening om toekomstige tekorten bij exploitaties en vorderingen te kunnen dekken. De hoogte van deze voorziening is gebaseerd op een onderzoek, zoals een onderzoek naar dubieuze debiteuren of risico-onderzoek bij grondexploitaties.
Visie Chemelot	: Chemelot heeft op 11 mei 2016 de Visie Chemelot 2025 gepresenteerd. Hierin staat hoe de bedrijven op Chemelot verwachten dat het gebied zich de komende jaren zal ontwikkelen. Het College heeft in juni 2015 ingestemd met een aanpak om tot een gebieds / ruimtelijk-economische visie voor Chemelot en omgeving te komen met de volgende fasering: 1. Eerst het krachtenveld en dynamiek 'binnen de hekken' goed begrijpen; 2. Van daaruit ingaan op behoeften van en effecten naar omgeving; 3. En dan, indien relevant, uitspraken doen over bepaalde politieke kwesties. Het zogenaamde van binnen naar buiten werken.
Wet Bibob	: Bibob staat voor 'bevordering integriteitbeoordelingen door het openbaar bestuur'. Deze wet geeft bestuursorganen – waaronder de burgemeester - een instrument om (georganiseerde) criminaliteit te voorkomen en te bestrijden. Met als voornaamste doel voorkomen dat de overheid ongewild criminaliteit faciliteert, bijvoorbeeld bij het witwassen van geld.
Wet Damocles	: Artikel 13b Opiumwet, ook wel aangehaald als de Wet Damocles, biedt de burgemeester de mogelijkheid bestuursdwang toe te passen. Hierdoor kan hij woningen of voor publiek toegankelijke inrichtingen sluiten als daar sprake is van drugshandel.
Zelfaudits BRP en PNIK	: Een jaarlijkse controle op de integriteit van de persoonsgegevens, Basis Registratie Personen (BRP) en Paspoorten Nationale Identiteitskaarten (PNIK).